

СТАНОВИЩЕ

върху

дисертационния труд на **МАРТ АХМЕТКАРИМ** на тема:

„ВЛИЯНИЕ НА СРЕДСТВАТА ЗА ФИЗИЧЕСКА ПОДГОТОВКА ВЪРХУ НИВОТО НА СПОРТНАТА ПОДГОТОВЕНОСТ И СЪСТЕЗАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ НА СТУДЕНТКИ -БАСКЕТБОЛИСТКИ “ за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ в докторска програма

„Теория и методология на спортната наука“, професионално направление 7.6. Спорт

Актуалност на проблема

Въпросите за усъвършенстване на ефективността на спортната подготовка със студентки-баскетболистки във висшите училища изисква формирането на нови концептуални подходи на управление и реализация. Такъв именно нов подход е представен на страниците на този дисертационен труд, чиято теоретико-практическа значимост ще обосновем по-късно.

Проблемите на физическата подготовка в баскетбола, в частност със студенти не са нови в научно-изследователската практика. Актуалността им, обаче е с непереходно значение, тъй като е в основата на непрекъснатото разширяване на адаптационните възможности на състезателите. Актуалността на проблема се допълва и от фактът, че дисертационният труд е разработен и практически проверен в условията на студентския баскетбол в Казахстан.

Ефективността на управление на спортната подготовка на баскетболистки-студентки зависи от регулярното използване на съвременни средства и тестове за контрол и оценка на тяхната работоспособност. В тази връзка представеният дисертационен труд е актуален и запълва празноти в теорията и практиката на обучение и усъвършенстване на подготовката по баскетбол в Казахстан. Разработените и научно обосновани диференцирани комплекси от упражнения за развитие на скоростно-силовите качества и скоростната издръжливост съдържат елементи на оригиналност и са с доказана практическа стойност за повишаване на нивото на физическата подготовка на баскетболистките-студентки. От своя страна това води и до

обогаляване на цялостния учебно-тренировъчен процес и неговото периодизирането на основата на обективни научни данни.

По отношение на дисертационния труд - проучването на проблема, проведените наблюдения, както и анализът на получените резултати и изводите и препоръките са изложени логично в обем от 196 стр., илюстрирани с 18 фигури и 15 таблици и включително четири приложения.

Още в началото на своето становище ще кажа, че общата ми предварителна оценка на дисертационния труд определено е положителна, която оценка ще аргументирам по-долу.

Съдържателен анализ на отделните глави на докторския труд.

Глава първа – Теоретически и методически решения на проблемите на спортната подготовка на студентки –баскетболистки в условията на висшето училище е носочена към проблемите на развитието на физическите качества на базата на обширен анализ на научно-методическата литература с акцент върху спецификата на играта. Вторият раздел, разглежда методическите подходи в учебно-тренировъчния процес във висшите училища по спортна подготовка - баскетбол. Този раздел прави добро впечатление и показва познаване от докторантката на същността на спортната подготовка по баскетбол и особеностите на изграждане на периодизацията по макро, мезо, и микроцикли, както и последователността на развитие на двигателните качества в отделните тренировъчни занимания и в микроциклите. По интересен начин са представени основните принципи на тренировъчните въздействия. Дискутирани са проблемите за избор на оптимални пътища и бързи възможности за изграждане и поддържане на спортната форма при състезателки-студентки, съчетаващи учение и тренировка.

Общият обем на тази първа глава е 78 стр. като е проучен е сериозен брой литературни и документални източници на кирилица и латиница – общо на брой 174.

Работната хипотеза, е представена оригинално в увода, а именно - повишаването на ефективността на подготовката за състезателна дейност на баскетболистките в университета е свързано с използването на комплекси от тренировъчни програми, насочени към усъвършенстване на скоростно-силовите качества и издръжливостта в съчетание с точността на действията в нападение и отчитане на адаптационния резерв.

Какво прави впечатление на страниците на втора глава – добре формулирана цел, съответстваща на проблема и заглавието на дисертационния труд. Основни задачи на изследването – 4 на брой сполучливо, отразяващи пътя на реализация на идеята. Впечатление правят използваните тестове за контрол и оценка на ефективността (влиятието) на

тренировъчните комплекси за физическа подготовка – девет теста за антропометрия и 12 за качества и техника. Интерес представляват и разработените скоростно-силови комплекси и тези за ловкост (в приложение). За развитие на скоростта са използвани 26 упражнения, за бързина на ръката – 10 упражнения, за силата – 37, за обща ловкост -37 и за специална ловкост – 31. Изследвани са 36 баскетболистки (29 студентки (18-22 години) и 7 професионални баскетболисти (28-31 години). Изследванията са проведени на базата на професионален баскетболен клуб КазАСТ и Астана. За коректност на експерименталната част на втория етап от изследването те са разделени в две групи – контролна и експериментална с по 12 състезателки. Спортно-педагогическият експеримент е проведен в 3 серии, продължителността на програмата е 288 часа (47,7% за анаеробен характер и 52,3% - смесен характер).

Приложени са коректни математико-статистически методи за обработка и анализ на получените резултати.

При анализа на резултатите в трета глава можем да отбележим следните положителни моменти, същевременно и някои от тях с приносен характер:

1. Установено е, с помощта на вариационен анализ, състоянието и е описан антропометричния профил на студентките-баскетболистки и са разкрити корелационни зависимости между компонентите на теглото (фиг. 2) и на тези между компонентите на ръста и теглото (фиг. 3). Установено е, че абсолютните и относителни компоненти на теглото на баскетболистките могат да бъдат надеждни критерии за определяне на техния антропометричен статус. Познанията за конституционалните особености на спортистките могат да бъдат от съществено значение за индивидуализиране на тренировъчния процес по баскетбол.

2. Оцененото е нивото на физическата подготвеност на студентките-баскетболистки в годишния тренировъчен цикъл в сравнителен аспект (ЕГ и КГ) и е доказан позитивният ефект на разработената методика за ОФП и СФП с използването на разнообразни упражнения. Наблюдава се подобрене на скоростно-силови способности с около 15 до 19%.

3. Изведени са и някои коефициенти на корелация между физическите качества и двигателни способности при ЕГ в края на експерименталния период. Най-съществени зависимости се наблюдават между показателите за скоростно-силови качества, които могат да послужат като критерии за оптимизиране на тренировъчния процес с баскетболистки-студентки.

4. Установено е влиянието на специализираните тренировъчни комплекси върху функционалните възможности на баскетболистки от висока класа (в сравнителен аспект с КГ). Използването в тренировъчния процес на средства за развитие на специфичната издръжливост в аеробен и смесен режим е в основата на подобряване на специфичната работоспособност на висококвалифицираните баскетболистки. Този факт се потвърждава и от получените резултати при контролната група, където не се отчита подобрене на функционалните възможности.

4. Установена е ефективността на тренировъчните програми върху показателите за физическа и техническа подготовка при баскетболистки-студентки. Същите могат да бъдат препоръчани като успешни и приложени и в други университети.

5. Определено е влиянието на нивото на развитие на функционалните възможности и антропометричните характеристики върху състезателната дейност (ефективност на точките в %) на студентките-баскетболистки през годишния тренировъчен цикъл. Логически, баскетболистките с по-голям стаж имат по-висока работоспособност и състезателна ефективност. Изведени са и някои зависимости на състезателната ефективност (количество попадения в коша (%)) и нивото на физическата подготвеност (скоростно-силови способности) на баскетболистките.

6. Установена е ефективността на експерименталния тренировъчен период върху ефективността на състезателната дейност на баскетболистките. Наблюдава се подобряване на скоростната издръжливост с около 16%, статистически подкрепена с необходимата гаранционна вероятност (99%). Що се отнася до сравнителния анализ между по-опитните и по-младите баскетболистки, логически той е в полза на първите, както по отношение на скоростната издръжливост, така и по отношение подвижността на нервните процеси.

Дефинираните в края на дисертационния труд изводи и препоръки обективно отразяват извършената от докторантката изследователска и аналитична работа. Те са формулирани добре и придават завършен вид на дисертационния труд. Особено съществени за спортно-педагогическата практика са изведените пет методически препоръки. Те могат да послужат като отправна точка за оптимизиране на учебно-тренировъчния процес със студентки-баскетболистки във ВУ на Казахстан.

Нямам съществени препоръки и бележки към дисертационния труд.

Не са установени факти на плагиатство и общи публикации.

В заключение, представеният дисертационен труд е актуален и дисертабилен и съдържа необходимите качества. Идеята е добра и инструментариума за изпълнение е подбран подходящо и има практическо приложение. Това ми дава основание да предложа на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен “доктор” по докторска програма „Теория и методология на спортната наука“, професионално направление 7.6. Спорт на Март Ахметкарим.

30.11.2018 г.

Дал становище:

(проф. Д. Дашева, ДН)